

RØD VALGALLIANSE

Den **STORE**
forskjellen

**DET
SØKK-
RIKE
NORGE**

NORGES OMVENDT

I sommer har «Live Aid» og «Band Aid» vakt stor og velfortjent oppmerksomhet. Mange millioner er blitt spilt og samla inn til de tørkerammede i Afrika.

Men midt i begeistringa er det viktig å minne om at ingen giverglede, uansett hvor stor, kan klare å snu pengestrømmen i verden: Den går fra de fattige og til de rike landa:

Av KJERSTI ERICSSON

— U-landas gjeld til banker og finansinstitusjoner i den rike del av verden er samla på rundt 900 milliarder dollar.

— Bare i renter og avdrag vil det i de neste 4 åra foregå ei nettooverføring på ca. 200 milliarder dollar fra fattige, forgjeldte land til rike land i vest. Den summen som den store «live Aid»-konserten i juli spilte inn, utgjør ca. en kvart promille av dette.

— Bare gjennom den renteøkninga som har skjedd de siste 6-78 åra, er u-landa blitt påført en årlig merutgift som er nesten like stor som det de får i u-hjelp fra den vestlige, kapitalistiske verden.

— Eksport-prisene på u-landas varer er sunket drastisk de siste åra. I 1982 lå de på sitt laveste nivå på 50 år.

Sult er politikk!

Ett av svara på hvorfor det er sult i verden, ligger her: Mexico er ett av de mest forgjeldte landa i verden. Mexico bruker mer korn til dyrefor enn til å fø sin egen befolkning. Kornet går til de store kvegfarmene, og blir deretter hamburgere på det amerikanske markedet. 80 prosent av ungene på den meksikanske landsbygda er underernært.

Et annet svært forgjeldte land er Filippinene. Ett av tre hektar jord går til eksportavlinger. 70 prosent av befolkninga er feil- eller underernært.

I Afrika sør for Sahara finnes noen av de aller fattigste landa i verden, også svært forgjeldte. Afrikas produksjon av sukker, te og bomull for eksport øker. Likevel blir disse landa, fattigere og fattigere. Og matproduksjonen pr. innbygger har gått ned siden 1970.

Disse landa trenger eksportinntekter for å betale gjeldene sine. Derfor må de produsere varer for eksport i stedet for å dyrke mat til sin egen befolkning. Flere land må bruke nesten alt de får i eksportinntekter til gjeldsbetaling i åra som kommer. Det blir ingenting igjen til økonomisk utvikling i deres eget land. Sult er politikk! Den kapitalistiske verdensøkonomien er en katastrofe for flertallet på jorda.

Reagan — en verdig trengende?

Mens folk i u-landa synes for at de kapitalistiske storbankene skal få renter og avdrag, disponerer makthaverne i Norge over enorme pengesummer. Hva gjør de med disse pengene? Mesteparten av valutareservene våre på 100 milliarder kroner er plassert i statspapirer og banker i USA, og noe i banker i andre vestlige land.

Slik støtter Norge opp om Reagans økonomiske politikk. Reagan skjærer ned på alle offentlige utgifter som kommer vanlige folk til gode. Likevel har han et svært underskudd på statsbudsjettet, og må låne penger til å finansiere det han ikke skjærer ned på: rustningsutgifter. De pengene han låner til dette, er bl.a. Norges valuta-reserver. Viktor Normann, professor ved Norges Handelshøyskole, sa i et intervju i oktober 1984:

«Det er en riktig dårlig investering av Norge å kjøpe gjeldsbrev fra USA. I forhold til størrelsen på økonomien er Norge oppkjøper nr. 1 av slike gjeldsbrev, og dermed med på å finansiere Reagans underskuddsbudsjettering.»

Mens vanlige folk gir penger til «Live Aid» disponerer makthaverne de enorme summene de rår over til de-

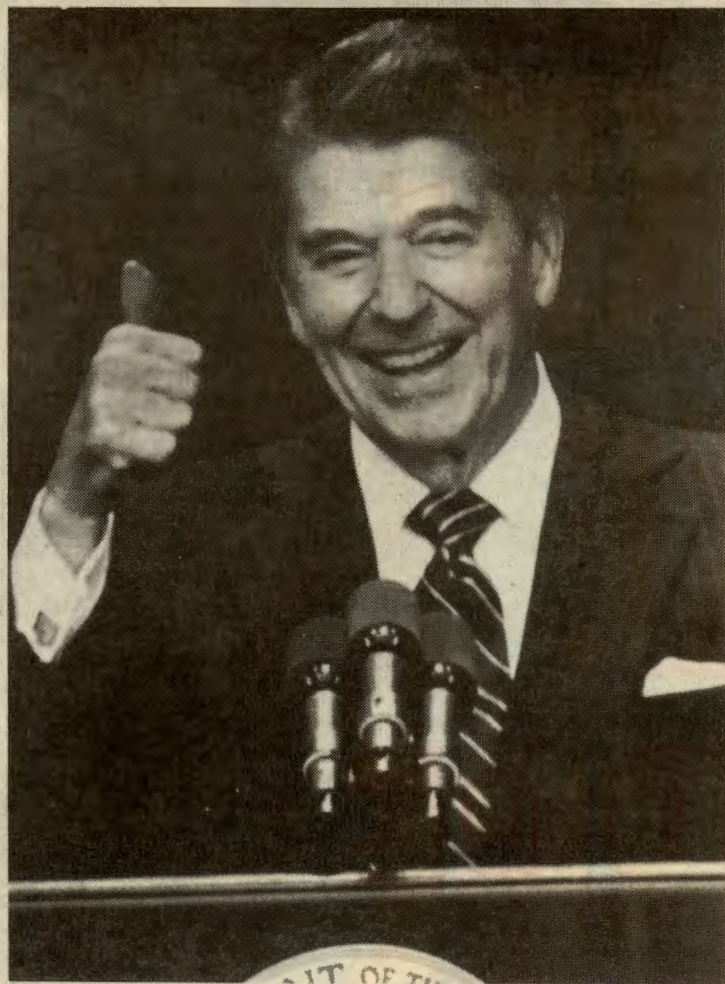

De fattige, forgjeldte landene i verden blir tvunget til å dyrke varer for eksport i stedet for mat til sin egen befolkning. I Afrika har matproduksjonen pr. innbygger gått ned siden 1970. FOTO: NTB

delige formål: Til å støtte opp om Reagans Star Wars-program og aggresjon mot det vesle fattige Nicaragua. Det er hjelp til død i stedet for hjelp til liv.

Solidaritetskonserter spilte inn mange millioner til Afrika i sommer. Men summen «Live Aid»-konserten spilte inn tilsvarer bare en kvart promille av den pengestrømmen som de neste fire åra kommer til å gå fra fattige, forgjeldte land til rike land i vest: 200 milliarder dollar. FOTO: KLASSEKAMPEN

I følge Viktor Normann, professor ved Norges Handelshøyskole, er Norge oppkjøper nr. 1 av gjeldsbrev fra USA. Dermed er vi med på å finansiere Reagans underskuddsbudsjettering — med valuta-reserver. FOTO: NTB

Kan b

Rød Valgallianse er for revolusjon. Vi er for en ny verden, med solidaritet og vennskap mellom folk, uten utbytting, undertrykking og nød. Folkene i den 3. verden og vanlige folk i land som Norge må slåss sammen for dette målet.

Men vi kan også gjøre noe nå. Vi er ikke *noedt* til å bruke Norges «sparepenger» til å hjelpe Reagan til å ruste opp. Vi er ikke *noedt* til å plassere dem slik at vi tjener mer jo mer den 3. verden sulter. For slik er det. For at valuta-reservene skal være trygge og gi avkastning i de amerikanske og vestlige bankene, må bankene tynne u-landa til, betale renter og avdrag i stedet for å drive økonomisk utvikling i sitt eget land.

Pengene kan brukes annerledes!

Rød Valgallianse foreslår — Den norske valuta-reser-

Se neste side for all tekst

Rød Valgallianse er for revolusjon. Vi er for en ny verden, med solidaritet og vennskap mellom folk, uten utbytting, undertrykking og nød. Folkene i den 3. verden og vanlige folk i land som Norge må slåss sammen for dette målet.

Men vi kan også gjøre noe *nå*. Vi er ikke *nødt* til å bruke Norges «sparepenger» til å hjelpe Reagan til å ruste opp. Vi er ikke *nødt* til å plassere dem slik at vi tjener mer jo mer den 3. verden sulter. For slik er det: For at valutareservene skal være trygge og gi avkastning i de amerikanske og vestlige bankene, må bankene tynne u-landa til å betale renter og avdrag i stedet for å drive økonomisk utvikling i sitt eget land.

Pengene kan brukes annerledes!

Rød Valgallianse foreslår:
— Den norske valutareser-

LIVE AID

Norges sparepenger

Tenk deg at du putter en milliard kroner i ei kiste, og så tar ut og bruker opp 50.000 kroner hver eneste dag, 7 dager i uka. Da tar det 55 år før kista er tom.

Norges valutareserver er ikke 1, men 100 milliarder. Den store Live Aid-konserten i juli spilte inn 500 millioner kroner til de tørkerammede i Afrika. Norges valutareserver er 200 ganger så mye.

Hver måned får vi 600 millioner kroner i renter. Dette er ti ganger så mye som den bevilgninga Stortinget nekta A/S Sydvaranger for å fortsette gråbergbrytinga.

Dette er Norges «sparepenger», sier økonomene når de skal forklare for vanlige folk. Disse penga kunne vært brukt til å heve inntekta til minstepensjonistene og redde lokalsamfunna i Kirkenes, Sulis, Mo i Rana og Horten. Det ville kosta noen få milliarder. Og de kunne vært brukt til å gi hjelp og støtte som virkelig monnet til folk i den tredje verden.

Men de som har makta her i landet vil ha det på en annen måte. Mesteparten av Norges «sparepenger» er plassert i banker og statspapiere i USA. De er lånt bort til Reagan så han kan finansiere Star Wars-programmet sitt og betale for Contras' aggresjon mot folket i Nicaragua!

ukes annerledes

ven reduseres til 30 milliarder (det er litt mer enn Sverige har).

— Resten (ca. 70 milliarder) deles i to:
— Halvparten går til formål som tjener vanlige folk

KOMMENTAR
Kjersti Ericsson

her i landet.

— Halvparten går til solidaritets- og utviklingsformål i den 3. verden. Her er noen av våre forslag til dette siste punktet.

FN-tidsskriftet «Refugee» skrev i april 1985: 1,5 milliarder dollar ville være tilstrekkelig til å berge Afrikas sultende befolkning gjennom til neste innhøsting. 1,5 milliarder dollar er 13,5 milliarder kroner — under 15 prosent

av de norske valutareserverne. Hva om vi brukte disse pengene til kampen mot sulten i Afrika?

Juntaen i Etiopia bruker sulten som et våpen i krigen mot frigjøringsbevegelsene i Eritrea og Tigray. De nekter internasjonale hjelpeorganisasjoner å sende hjelp inn i de områdene frigjøringsbevegelsene kontrollerer. Juntaen får massiv våpenstøtte fra Sovjet. Samtidig nekta Sovjet å overføre den store «Live Aid»-konserten i juli. Ikke en øre ble samla inn til de sultende. Hva om Norge brukte noen milliarder på å støtte frigjøringsbevegelsene i Eritrea og Tigray?

Norske redere gjør store profitter på oljefrakt til Sør-Afrika, og bidrar slik til å holde apartheid-regimet ved makta. Er det ikke på tide vi la noe i den andre vektskåla? Hva om vi ga noen milliarder til frigjøringsbevegelsen i Sør-Afrika?

Norge hjelper Reagan med å finansiere aggresjo-

Hit — og ikke til Reagan — kunne norske milliarder gå, mener RV. FOTO: TERJE ULLERØ, KIRKENES NØDHJELP

nen mot Nicaragua. Hva om vi heller ga f.eks. 3 milliarder til Nicaragua i utviklingshjelp?

Gjeldslanda i den 3. verden må skaffe seg valutainntekter for å betale renter og avdrag til bankene i de rike landa. En måte særlig de sørøstasiatiske landa gjør dette på, er å satse på turismen. En av hovedattraksjonene i flere av landa er prostituerte. Fra Norge går det også en strøm av sex-reisende. Hva om Norge ga noen milliarder til kvinnekampen i disse landa, f.eks. til organisasjonen «Gabriela» på Filippinene, som slåss mot prostitusjon og imperialisme?

Hva med 5 milliarder i vilkårslos støtte til motstandskampen i Afghanistan?

Å bruke pengene slik ville være hjelp til liv i stedet for hjelp til død.

Småpenger til folk i Norge — mens den norske staten er søkkrik. La pengene komme folk til gode, sier Jorun Gulbrandsen.

FOTO: ANNE BRITT KILVIK

Fattig-Norge

RV går ut og krever valutareservene brukt i Norge — og det er ikke småtterier som listes opp. 35 milliarder. — Dette er ikke valglofter, men eksempler på hvilke problemer som valutareservene kunne løst, hvis myndighetene tok folks problemer alvorlig, sier Jorun Gulbrandsen.

Av BERIT MORLAND

— Vi har satt opp ei liste med mange tall på. Ikke for å si at dette lover vi å gjøre med valutareservene den dagen vi kommer inn på Stortinget. Men for å vise hva ting koster i forhold til de enorme pengemengdene som finnes. Ting som kunne forandre livet til folk som har det vanskelig.

Blinde

Jeg har hatt elever som har

vært blinde, sier Jorun. — Det er et ganske godt eksempel. Stortinget vedtar integreringslover, men gir de noe hjelp for å få det til? Det koster 15 millioner kroner å utdanne 50 førerhunder hvert år i ti år framover. 15 millioner, som hadde forandra livet til mange blinde. Det bryr ikke topp-politikerne seg om. Sånne krav betrakter de som utidig mas om penger!

Innvandrerundervisning

Et annet lite og godt eksempel er innvandrerundervisninga, jeg tenker på opplæring på morsmålet. Hvis ikke unger lærer å lese og skrive på sitt eget morsmål, er det veldig vanskelig å lære å lese og skrive norsk. Det ville koste omtrent 1 milliard å gi innvandrerbarn opplæring på morsmålet i hele ti år framover. Det er for småpenger å regne når de vet

hvilke rikdommer Norge har. Men er det noe vedtak i Stortinget som sier at dette skal vi jamen gjøre? Nei!

Dagliglivet

De kan ikke bry seg om at folk sitter aleine hjemme og er sjuke, har vondt i kroppen, ikke får lagd seg mat, slik som mange gamle folk har det. At flere og flere må søke sosialhjelp. For da hadde de kanskje gjort noe med minstepensjonistenes inntekter. Det ville ha kosta sirka 3 milliarder kroner i året å øke minstepensjonistenes inntekt med 50 prosent. Sjuke-hjemskøene har vi tatt opp før. 4,5 milliarder for å fjerne køene og 9 milliarder for å drive dem i 4 år.

Og dette er bare noen eksempler på hva som kan gjøres. Pengene fins, men spørsmålet er hva vi gjør med dem. Og hvor vi har solidariteten vår hen.

BEDRE - FOR HVEM?

Ingen fritidshjem

Behov for 2000 fritidshjem i Trondheim. Det fins 100 nå. Nok å bruke penger til, sier Astri Holm.

Astri Holm er førstekandidat på RV-lista i Sør-Trøndelag.

— Kommunen har nettopp laget en undersøkelse på hva som trengs av fritidshjem. Steder der unger mellom 7 og 9 år kan være før og etter skoletida. 2000 plasser er det behov for i Trondheim. Vi har 100 i dag, så det er jo et gap. Hvis de skulle bygd nye lokaler, ville det kosta 200 millioner kroner å bygge og drive de nødvendige plassene i ett år. Til sammenlikning kan jeg fortelle at det samme koster det fine, nye bankbygget som Forretningsbanken har reist på Heimdalsmyra nå.

Å bygge ned sjukehjemskøen i Trondheim ville kosta 550 millioner kroner, i underkant av tre ganger så mye som det ene bankbygget koster. Det er 1200 mennesker i sjukehjemskø bare her i byen, og 900 som søker plass på aldershjem, så da kan du tenke deg sjøl hvordan gamle folk har det. Det er fattig-Norge midt i smørøyet, det.

Nu går alt så meget bedre. Det er riktig, det — for borgerskapet i Norge. Aldri har det vært så store overskudd i industrien. Valutareservene er oppe i 108 milliarder (15. juli). Til og med statsforvaltningen, som regnet med et underskudd på 2 milliarder i fjor, kom ut med overskudd på 28 milliarder kroner.

Av BERIT MORLAND

— Men når det blir snakk om å bruke penger til folks beste, skrikes det opp om inflasjon. Det er borgerskapets forsøk på å skrape til seg pengene sjøl, sier Torstein Dahle, siviløkonom ved Handelshøyskolen i Bergen, som står på RV-lista i Hordaland. Pengene yngler i Norge. Men det skulle en ikke tro, når en ser verden fra vanlige folks synspunkt. Det er farlig og umulig å bruke penger på pensjonister, funksjonshemmede og småbarn. Argumentene har vært gjentatt så ofte at det nærmer seg besvergelses.

— Ja, inflasjonen, Dahle, hvordan er det egentlig med den?

— I Norge er det arbeidsledighet og ubrukte ressurser. Da stiller jeg meg tvilende til om det blir noen inflasjon hvis vi bruker noe av valutareservene her i landet. Hadde det vært full sysselsetting, kunne vi nok ha fått en inflasjon hvis vi østet på med nye oppgaver.

Men ellers synes jeg at diskusjonen om inflasjon er en avledningsmanøver, som både Arbeiderpartiet og de andre borgerlige partiene griper bevisst fordi de ønsker å styrke borgerskapet,

Torstein Dahle — siviløkonom som ikke deltar i hylekoret om inflasjon. Står på RV-lista i Hordaland.

sier Dahle og kommer med eksempler.

Norges Bank

Ett eksempel er at man snakker om inflasjon hvis de funksjonshemmede krever mer i støtte, men ikke når Norges Bank bruker 3 milliarder eller mer på et luksusbygg i Oslo sentrum. Andre er uttallige uttalelser, både fra DNA- og Høyrehold, om hvor viktig det er å støtte norsk industri. Både ved skattelette og ved direkte pengestøtte, som Arbeiderpartiet har som valglofte.

Konkurranssevnen

— Men hvis en bruker mange flere penger i landet, så vil pengene bli mindre verdt.

Prisene går opp og industrien får høyere utgifter. Og så blir konkurranssevnen svekket, og alt blir verre igjen. Har du hørt den?

— Ja. Norge er et høykostland. Skulle det gitt utslaget, skulle vel landet vært avfolket for lenge siden. Det er nok riktig at eksportindustriens profitt kan bli redusert ved en prisøkning. Men at industrien må legges ned hvis vi bygger sjukehjem her i landet, er for grovt. Der ser du igjen at borgerskapets interesser blir kjørt fram som de viktigste. At lønna kan komme til å stige hvis det blir full sysselsetting, det er også borgerskapets problem. Arbeiderpartiet har knyttet gaven til industrien til en betingelse: nemlig at lønnsutviklinga kan holdes i

sjakk. Samtidig viser alle statistikker at flere og flere må på sosial stønad for å greie seg. Det er jo flott, og ikke et problem, at lønna kan stige, hvis det er folks interesser vi skal snakke ut fra.

Tilbakegang

— Men det kunne vel være godt å spare litt penger til krisetider?

— Det er jeg helt enig i. Men nå blir jo folk forgjelda, mens borgerskapet sparer. Og valutareservene ligger skyhøyt over hva regjeringa sjøl sier vi trenger. Så hva skal vi gjøre med overskuddet? Hjelpe Reagan til å sette politikken hans ut i livet? Styrke det norske borgerskapet? Eller skal vi bruke dem til å bygge opp et samfunn

som vi sjøl ønsker det her i Norge, og støtte folket i ulanda på deres egne vilkår? spør Dahle, som forøvrig ikke er fremmed for tanken om at det kan gå nedover både med den vestlige verdens økonomi og Norges.

— En del av borgerskapets mål med å skrape til seg mest mulig av pengene sjøl, er å styrke seg foran nedturen som kan komme — og som jeg personlig tror vil komme, sier han.

— Mens jeg synes vi skal slåss for å bruke pengene til å styrke folket i Norge. Så vi kan ha et bedre utgangspunkt før nedturen enn arbeidsledighetskøen, sjukehjemskøen og daghjemskøen.

Samfunn i krise

Syd-Varanger, Jernverket, Sulis, Horten Verft. Fire hjørnesteinsbedrifter og fire lokalsamfunn som for en stor del er avhengig av disse bedriftene. Ifølge kravene fra fagforeningene på disse arbeidsplassene trengs det 3132 millioner, eller i overkant av 3 milliarder, for å redde dem, det inkluderer driftstilskudd for fire år for Sulis.

Grete Lill Ryeng, førstekandidat på RV-lista i Finnmark, jobber i Sør-Varanger og veit hvordan det kjennes når usikkerheten begynner å bre seg i et samfunn.

— Det første som hender, er at de folkene som har god utdannelse slutter ved bedriften. Det har skjedd her allerede. De har muligheter til å få seg arbeid andre plasser, så de drar. Og det gjør jo bedriften enda usikrere. Det gjelder lederstillinger, og du skal jo kjenne en bedrift godt for å lede den godt.

Så er det en god del fagfolk som vurderer å flytte. Sveisere, reparatører, folk som har slått seg til her, men som er vanskelig å erstatte hvis de drar.

Sør-Varanger og Kirkenes. Det ville kosta staten under 1 milliard å redde dette samfunnet, ved å sanere gjelda og gjenoppta gråbergbrytinga. FOTO: BJØRN WESTLIE

Og resten av samfunnet holder seg avventende. Folk er forsiktig med å bygge seg hus, utvide, satse penger på ei framtid her. Noen tar seg kurs, de som er unge nok til å ta ei anna utdanning som penser dem inn på andre yrker enn dem de har hatt her.

— Har de også tenkt å flytte, eller trur de at det vil bli andre arbeidsplasser her oppe?

— Ingen trur vel at arbeidsledigheta vil ramme akkurat dem. Før det skjer. Så de holder seg avventende. Den andre sida av saken er jo at folk må slåss for ar-

beidsplassene sine sammen. Nå har det vært sommerferie og rolig. Og politikerne vil visst helst ikke snakke om Sydvaranger før valget. Men det er mange her som skjønner at det var en kjempebløff å lokke oss tilbake til arbeidet med gruveplanen som skulle komme 1. juli. Så jeg kan ikke skjønne annet enn at det må bli flere aksjoner her oppe i høst.

Sier Grete Ryeng. En av omtrent tusen ansatte i hard kamp for et samfunn som kunne vært berga av en prosent av valutareservene.

VALGKAMPTILBUD

Klassekampen

GRATIS i to uker

NORGES BESTE AVIS

Du har nå en enestående sjanse til å bli kjent med Klassekampen. Slår du til på dette tilbudet får du Klassekampen gratis tilsendt i to uker.

Send meg gratis prøveabonnement i to uker.

Send meg prøveabonnement i to uker og deretter kvartalstilbud for kr. 215,-

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr./sted _____

Tlf.: _____

Boks 83 Bryn, 0611 Oslo 6